

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

# قیام و حیات حسینی

علیہ السلام

مؤسسة فرهنگی قدر ولایت

## قیام و حیات حسینی

تدوین و تنظیم: مؤسسه فرهنگی قدر ولایت

ناشر: مؤسسه فرهنگی قدر ولایت

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۵ هـ تیراز: ۲۰۰۰ جلد هـ حروفچینی: ظریفیان

لیتوگرافی: نیما هـ چاپ و صحافی: صاحب کوثر هـ طراحی جلد: خلیلی فرد

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است.

شابک ده رقمی: ۹۶۴-۴۹۵-۰۰۷-۰ ISBN: 964-495-007-0

شابک سیزده رقمی: ۹۷۸-۹۶۴-۴۹۵-۰۰۷-۰ ISBN: 978-964-495-007-0

تلفن و نمابر ۶۶۴۹۹۵۸-۶۶۴۱۱۵۱



## فهرست مطالب

پیشگفتار ..... ۱۵

### فصل اول: ویژگیها و شخصیت امام حسین علیه السلام

- امام حسین علیه السلام کیست؟ ..... ۱۹
- ویژگیهای امام حسین علیه السلام ..... ۱۹
۱. ویژگیهای ولادت آن حضرت ..... ۱۹
- الف - تکلم پیش از ولادت و پس از شهادت ..... ۱۹
- ب - مشتق بودن نام امام حسین علیه السلام از نام خداوند ..... ۲۱
- ج - شباهت در ولادت و شهادت با حضرت یحیی بن زکریا علیه السلام ..... ۲۲
۲. ویژگیهای خاص امام حسین علیه السلام ..... ۲۲
- الف - ویژگی منحصر به فرد و استثنایی امام حسین علیه السلام در روابط نسبی ..... ۲۳
- ب - خلقت پیش از آفرینش حضرت آدم علیه السلام ..... ۲۳
- ج - فدا شدن ابراهیم، فرزند رسول خدا صلی الله علیه و آله برای امام حسین علیه السلام ..... ۲۵
- د - اختصاص امامت به نسل امام حسین علیه السلام ..... ۲۵
- ه - کربلا قبله اهل ولاء ..... ۲۶
- و - شفا در تربت امام حسین علیه السلام ..... ۲۷
- ز - منزلت حرم حسینی علیه السلام ..... ۳۰
- ح - عظمت مصیبت امام حسین علیه السلام ..... ۳۴
- ویژگیهای امام حسین علیه السلام در کلام خداوند ..... ۳۷
- شأن نزول آیاتی از قرآن درباره امام حسین علیه السلام ..... ۳۷
- بُعد الگودهی و هدایت کردن افراد ..... ۴۰
- امر به معروف و نهی از منکر ..... ۴۳
- نفی طاغوت ..... ۴۴
- توکل ..... ۴۵

۴۷	..... احسان
۴۸	..... انصاف
۵۰	..... ایثار
۵۲	..... پذیرش بلا
۵۳	..... تقوا
۵۵	..... حلم
۵۹	..... عدم توجه به دنیا
۶۱	..... عدم عیب‌جویی
۶۲	..... مذمت تکبر
۶۳	..... مبارزه دائمی با شیطان
۶۴	..... صبر
۶۷	..... ظلم‌ستیزی
۶۹	..... عبادت
۷۲	..... عفو و گذشت
۷۳	..... خشنودی از قضا و قدر الهی
۷۷	..... علم
۸۱	..... صلۀ ارحام
۸۲	..... عقل
۸۴	..... محبت اهل بیت
۸۵	..... شهادت‌طلبی
۸۸	..... اقامه نماز
۹۰	..... حرکت بر محور دین اسلام
۹۲	..... امام حسین <small>علیه السلام</small> در کلام و سیره پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله</small>
۹۵	..... امام حسین <small>علیه السلام</small> در کلام و سیره امیرمؤمنان <small>علیه السلام</small>
۹۷	..... امام حسین <small>علیه السلام</small> در کلام حضرت زهرا <small>علیها السلام</small>
۹۸	..... امام حسین <small>علیه السلام</small> در کلام و سیره امام حسن <small>علیه السلام</small>
۹۸	..... امام حسین <small>علیه السلام</small> در کلام خود آن حضرت
۹۸	..... امام حسین <small>علیه السلام</small> در بیان امام زین‌العابدین <small>علیه السلام</small>
۱۰۰	..... امام حسین <small>علیه السلام</small> در بیان امام محمدباقر <small>علیه السلام</small>
۱۰۱	..... امام حسین <small>علیه السلام</small> در کلام امام صادق <small>علیه السلام</small>
۱۰۳	..... امام حسین <small>علیه السلام</small> در بیان امام کاظم <small>علیه السلام</small>

۱۰۴	امام حسین <small>علیه السلام</small> در بیان امام رضا <small>علیه السلام</small> .....
۱۰۵	امام حسین <small>علیه السلام</small> در بیان امام جواد <small>علیه السلام</small> .....
۱۰۵	امام حسین <small>علیه السلام</small> در بیان امام هادی <small>علیه السلام</small> .....
۱۰۶	امام حسین <small>علیه السلام</small> در بیان امام حسن عسکری <small>علیه السلام</small> .....
۱۰۶	امام حسین <small>علیه السلام</small> در بیان امام زمان (عج) .....
۱۰۹	تأکیدی بر مطالب فصل اول .....

### فصل دوم: زمینه‌های قیام امام حسین علیه السلام

۱۱۷	زمینه‌های سیاسی قیام سیدالشهدا <small>علیه السلام</small> .....
۱۱۷	اوضاع سیاسی در دوران عثمان .....
۱۲۷	اوضاع سیاسی در دوران حکومت امام علی <small>علیه السلام</small> .....
۱۳۱	اوضاع سیاسی در دوران امام حسن <small>علیه السلام</small> .....
۱۳۵	اوضاع سیاسی در دوران امام حسین <small>علیه السلام</small> .....
۱۴۹	زمینه‌های اجتماعی قیام سیدالشهدا <small>علیه السلام</small> .....
۱۴۹	۱. مبارزه با اسلام در قالب نفی ارزشها .....
۱۶۱	۲. بازگرداندن جامعه به دوران جاهلیت .....
۱۶۵	۳. حاکمیت استبداد .....
۱۷۲	زمینه‌های فرهنگی قیام سیدالشهدا <small>علیه السلام</small> .....
۱۷۳	۱. جعل حدیث .....
۱۷۸	۲. ترویج اندیشه‌های التقاطی .....
۱۸۴	تأکیدی بر مطالب فصل دوم .....

### فصل سوم: دلایل قیام از دیدگاه امام حسین علیه السلام

۱۸۹	مقدمه .....
۱۹۰	بیعت .....
۱۹۰	مفهوم لغوی بیعت .....
۱۹۱	پیشینه بیعت .....
۱۹۳	اقسام بیعت .....
۱۹۴	تنوع بیعت از نظر گستردگی و محدودیت مباح .....
۱۹۴	بیعت آغازین و بیعت مجدد .....
۱۹۴	گونه‌های مختلف بیعت به لحاظ مراتب .....

- ۱۹۵ ..... تنوع بیعت به لحاظ کیفیت انجام آن .
- ۱۹۵ ..... بیعت در قرآن، سنت و تاریخ .
- ۱۹۷ ..... اهتمام قرآن به عهد و پیمان .
- ۱۹۸ ..... احکام و آثار بیعت .
- ۱۹۹ ..... الف - بیعت و حق مباح .
- ۱۹۹ ..... ب - آزادی در بیعت .
- ۱۹۹ ..... ج - بیعت حاضران برای غائبان .
- ۲۰۰ ..... د - بیعت اکثریت برای اقلیت .
- ۲۰۰ ..... ه - بیعت آگاهانه .
- ۲۰۱ ..... عواقب بیعت‌شکنی از دیدگاه ائمه معصومین .
- ۲۰۱ ..... ۱. نقض بیعت پیامبر صلی الله علیه و آله .
- ۲۰۲ ..... ۲. بیعت‌شکنی مردم با امام علی علیه السلام .
- ۲۰۳ ..... ۳. عهدشکنی با امام حسن علیه السلام .
- ۲۰۴ ..... ۴. عهدشکنی با امام حسین علیه السلام .
- ۲۰۶ ..... زمینه‌های قیام .
- ۲۰۶ ..... ۱. بیعت‌خواهی یزید از امام حسین علیه السلام .
- ۲۰۹ ..... ۲. امر به معروف و نهی از منکر .
- ۲۰۹ ..... ۲-۱ امر به معروف و نهی از منکر در آئینه آیات الهی .
- ۲۰۹ ..... الف - امر به معروف و نهی از منکر از ناحیه خدای متعال .
- ۲۱۰ ..... ب - امر به معروف و نهی از منکر از ناحیه پیامبر صلی الله علیه و آله .
- ۲۱۰ ..... ج - امر به معروف و نهی از منکر از ناحیه امامان علیهم السلام و حاکمان صالح .
- ۲۱۱ ..... د - امر به معروف و نهی از منکر از سوی گروهی خاص .
- ۲۱۲ ..... ه - امر به معروف و نهی از منکر، وظیفه همه مردم .
- ۲۱۳ ..... ۲-۲ امر به معروف و نهی از منکر از دیدگاه معصومین علیهم السلام .
- ۲۱۴ ..... الف - امر به معروف و نهی از منکر از دیدگاه پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله .
- ۲۱۵ ..... ب - امر به معروف و نهی از منکر در سخنان امام علی علیه السلام .
- ۲۱۶ ..... ج - امر به معروف و نهی از منکر در سخنان امام صادق علیه السلام .
- ۲۱۶ ..... د - امر به معروف و نهی از منکر در کلام امام باقر علیه السلام .
- ۲۱۷ ..... ه - امر به معروف و نهی از منکر از دیدگاه امام حسین علیه السلام .
- ۲۲۲ ..... ۳. ضرورت اصلاح امت .
- ۲۲۸ ..... ۴. دعوت کوفیان برای تغییر ساختار حکومت .

۲۲۸	جمعیت‌شناسی کوفه
۲۲۹	الف - شمار جمعیت کوفه در زمان نهضت امام حسین <small>علیه السلام</small>
۲۳۱	ب - ترکیب جمعیتی کوفه
۲۳۱	۱. ترکیب قومی
۲۳۳	۲. ترکیب عقیدتی
۲۳۵	۳. ترکیب طبقاتی
۲۳۷	ج - روان‌شناسی اجتماعی مردم کوفه
۲۳۸	۱. صفات و ویژگیهای مثبت کوفیان
۲۳۸	۱-۱. شجاعت
۲۳۹	۱-۲. غیرت دینی
۲۴۰	۱-۳. علم
۲۴۰	۲. صفات و ویژگیهای منفی کوفیان
۲۴۱	۲-۱. دنیاطلبی
۲۴۲	۲-۲. نظام‌ناپذیری
۲۴۳	۲-۳. اجتهادات نابجا
۲۴۴	۲-۴. احساساتی بودن و عدم بینش عقلانی در امور خویش
۲۴۵	۲-۵. مکر و فریبکاری
۲۴۶	نحوه دعوت کوفیان از امام حسین <small>علیه السلام</small>
۲۵۲	تأکیدی بر مطالب فصل سوم

#### فصل چهارم: چگونگی قیام و واقعه عاشورا

۲۵۷	حرکت امام در مدینه
۲۹۰	حرکت امام به سوی کوفه
۳۱۳	امام در کربلا
۳۴۰	تأکیدی بر مطالب فصل چهارم

#### فصل پنجم: اصول نهضت و قیام امام حسین علیه السلام

۳۴۵	۱. اصل اصلاح‌طلبی در قیام حسینی
۳۴۶	۲. اصل ساده‌زیستی
۳۴۶	۳. اصل اخلاق
۳۴۷	۴. اصل ارشاد

- ۳۴۷ ..... ۵. اصل اقتدار در برابر دشمنان
- ۳۴۸ ..... ۶. اصل خداترسی
- ۳۴۸ ..... ۷. اصل حق محوری و حق طلبی
- ۳۴۸ ..... ۸. اصل حریت و آزادگی
- ۳۴۹ ..... ۹. اصل پارسایی و وارستگی
- ۳۴۹ ..... ۱۰. اصل عدالتخواهی و ظلم‌ستیزی
- ۳۵۰ ..... ۱۱. اصل حفظ حدود الهی و مرزبانی
- ۳۵۰ ..... ۱۲. اصل بینایی و بیداردلی
- ۳۵۱ ..... ۱۳. اصل حمیت در راه حق
- ۳۵۱ ..... ۱۴. اصل پرواپیشگی و خودنگهداری
- ۳۵۲ ..... ۱۵. اصل کرامت‌مندی و عزت‌مداری
- ۳۵۲ ..... ۱۶. اصل پابندی به عهد و پیمان
- ۳۵۳ ..... ۱۷. اصل بندگی و عبادت‌پیشگی
- ۳۵۳ ..... ۱۸. اصل غیرت دینی
- ۳۵۴ ..... ۱۹. اصل ازخودگذشتگی و فداکاری
- ۳۵۴ ..... ۲۰. اصل عشق و محبت به پروردگار
- ۳۵۵ ..... ۲۱. اصل مقابله با استفاده ابزاری از دین
- ۳۵۷ ..... ۲۲. اصل احیای سنت نبوی و عدم بدعت
- ۳۶۰ ..... ۲۳. اصل احیای تکلیف‌گرایی
- ۳۶۰ ..... ۲۴. اصل احیای آزادگی و عزت نفس
- ۳۶۴ ..... ۲۵. اصل احیای دین
- ۳۶۵ ..... ۲۶. اصل رهبری براساس بصیرت
- ۳۶۶ ..... ۲۷. اصل تقدّم منافع جامعه بر منافع فرد
- ۳۶۷ ..... ۲۸. اصل احیای ارزشهای الهی
- ۳۶۷ ..... ۲۹. اصل تشکیل حکومت اسلامی
- ۳۶۸ ..... ۳۰. اصل احیای کتاب و سنت
- ۳۶۸ ..... ۳۱. اصل شهادت‌طلبی
- ۳۷۰ ..... ۳۲. اصل دفاع از زندگی آرمان‌خواه
- ۳۷۰ ..... ۳۳. اصل حفظ حرمت‌های الهی
- ۳۷۰ ..... ۳۴. اصل جمع‌آوری اطلاعات
- ۳۷۱ ..... ۳۵. اصل مصادره اموال دشمنان



۳۶	اصل جذب نیرو	۳۷۱
۳۷	اصل تصفیۀ نیرو	۳۷۱
۳۸	اصل استفاده از روشهای روانی، تبلیغی	۳۷۲
۳۹	اصل عزّت	۳۷۵
۴۰	اصل غیرت و حماسه	۳۸۰
۴۱	اصل ژرفاندیشی	۳۸۰
۴۲	اصل عرفان	۳۸۰
۴۳	اصل پرستش و نیایش	۳۸۱
۴۴	اصل جانبازی بر سر پیمان	۳۸۱
۴۵	اصل افشای استبداد و خودکامگی	۳۸۲
۴۶	اصل احیای فرهنگ محبت و مهربانی	۳۸۳
۴۷	اصل اصالت تکلیف نه نتیجه	۳۸۵
۳۸۶	تأکیدی بر مطالب فصل پنجم	

### فصل ششم: پیام‌آوران عاشورا

۳۹۸	نقش پیام‌آوران در ماندگاری نهضت حسینی	
۳۹۹	برنامه حکومت یزید برای تحریف قیام حسینی	
۴۰۱	۱. جبرگرایی	
۴۰۳	۲. اّتهام اختلاف انگیزی به امام حسین!	
۴۰۷	۳. اّتهام خروج از دین!	
۴۱۰	نقش عنصر تبلیغ	
۴۱۱	شیوه و وسایل تبلیغ	
۴۱۱	عزاداری	
۴۱۳	گریه و بُکا	
۴۱۷	حکومت اموی و اهل بیت	
۴۱۹	وظایف اهل بیت	
۴۲۰	تبلیغات اهل بیت در کوفه	
۴۲۳	جلوگیری از تحریف نهضت	
۴۲۴	تبلیغات اهل بیت در شام	
۴۲۶	محور تبلیغات	

- یاران حسینی ..... ۴۳۰
۱. ابوالفضل العباس علیه السلام الگویی وفاداری و جانبازی ..... ۴۳۰
- ولادت حضرت عباس علیه السلام ..... ۴۳۰
- کنیه‌ها و القاب ابوالفضل العباس ..... ۴۳۴
- اسوه بصیرت، دلاوری و فداکاری ..... ۴۳۵
- ابوالفضل العباس علیه السلام از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله العالی) ..... ۴۴۲
۲. علی اکبر علیه السلام، اسوه رشادت و شجاعت ..... ۴۴۴
۳. قاسم بن الحسن ..... ۴۴۸
- شرح حال قاسم بن الحسن از زبان مقام معظم رهبری ..... ۴۵۰
۴. حربین یزید ریاحی ..... ۴۵۲
۵. زهیر بن قیس ..... ۴۵۷
۶. ابو ثمامه صائدی ..... ۴۵۸
۷. سعید بن عبدالله حنفی ..... ۴۶۱
۸. عمرو بن قرظة کعبی ..... ۴۶۱
۹. حبیب بن مظاهر ..... ۴۶۳
۱۰. حنظله شبامی ..... ۴۶۵
- ۱۱-۱۲. سیف بن حارث و مالک بن عبد ..... ۴۶۷
۱۳. جون ..... ۴۶۸
۱۴. عمر بن جناده ..... ۴۶۹
۱۵. علی اصغر، آخرین یار امام حسین علیه السلام ..... ۴۷۰
- تأکیدی بر مطالب فصل ششم ..... ۴۷۳

### فصل هفتم: امام سجاد علیه السلام الگویی ماندگاری

- سرفصلهای عملکرد امام سجاد علیه السلام در حادثه عاشورا ..... ۴۷۷
- الف - انتقاد شدید از موضع فریبکاران کوفی ..... ۴۷۷
- ب - مبارزه با حاکمان اموی ..... ۴۷۸
- ج - هدایت خلق به رهبران راستین اسلام ..... ۴۷۹
- د - افشاگری چهره بنی امیه و بیداری افکار عمومی ..... ۴۸۰
- ه - منشور جاوید در معرفی اهل بیت ..... ۴۸۱
- و - زنده نگه داشتن یاد و خاطره شهیدان ..... ۴۸۱
- ز - برانگیختن نهضت خون خواهی حسینی ..... ۴۸۲

- ح - تأمین معاش خاندان شهیدان ..... ۴۸۲
- نقش‌های بی‌همتای زینب علیها السلام ..... ۴۸۳
- پرستاری و حمایت از امام سجاد علیه السلام ..... ۴۸۳
- دفاع از جان امام سجاد علیه السلام ..... ۴۸۴
- دلداری دادن به امام سجاد علیه السلام ..... ۴۸۴
- جانفشانی در راه امام سجاد علیه السلام ..... ۴۸۵
- حمایت از زنان و کودکان ..... ۴۸۶
- جمع‌آوری زنان و کودکان ..... ۴۸۶
- دفاع از فاطمه، دختر امام حسین علیه السلام ..... ۴۸۷
- دادن جیره غذایی به کودکان ..... ۴۸۸
- پیام‌رسانی نهضت عاشورا ..... ۴۸۸
- یاران سیدالشهدا علیه السلام در قلّه عزّت و افتخار ..... ۴۹۰
۱. علی بن الحسین علیه السلام ..... ۴۹۰
۲. مسلم بن عقیل ..... ۴۹۰
۳. عبدالله بن علی ..... ۴۹۰
۴. عثمان بن علی ..... ۴۹۱
۵. جعفر بن علی ..... ۴۹۱
۶. ابوبکر بن علی ..... ۴۹۱
۷. ابوبکر بن الحسن علیه السلام ..... ۴۹۱
۸. عبدالله بن الحسن ..... ۴۹۱
۹. عون بن عبدالله ..... ۴۹۲
۱۰. عبدالله بن مسلم ..... ۴۹۲
۱۱. محمد بن عبدالله ..... ۴۹۲
۱۲. محمد بن مسلم ..... ۴۹۳
۱۳. محمد بن ابی سعید ..... ۴۹۳
۱۴. عبدالرحمن بن عقیل ..... ۴۹۳
۱۵. جعفر بن عقیل ..... ۴۹۳
۱۶. عبدالله بن بُقَطْر (بِقَطْر) ..... ۴۹۴
۱۷. آنس بن الحارث «الأسدی» ..... ۴۹۴
۱۸. مسلم بن عوسجه ..... ۴۹۴
۱۹. قیس بن مسهر ..... ۴۹۴

٢٠. عمرو بن خالد «الأسدی» ..... ٤٩٥
٢١. بربر بن خُصَیر (خُصَیر) ..... ٤٩٥
٢٢. عابس بن ابی شیب ..... ٤٩٥
٢٣. شَوَدَب بن عبدالله ..... ٤٩٦
٢٤. حنظلة بن اسعد ..... ٤٩٦
٢٥. هانی بن عروه ..... ٤٩٦
٢٦. جناده بن الحارث «المذحجی» ..... ٤٩٦
٢٧. واضح ..... ٤٩٦
٢٨. مُجَمَّع بن عبدالله ..... ٤٩٧
٢٩. عائذ بن مُجَمَّع ..... ٤٩٧
٣٠. نافع بن هلال ..... ٤٩٧
٣١. الحجاج بن مسروق ..... ٤٩٧
٣٢. عبدالرحمن بن عبدربه ..... ٤٩٨
٣٣. جناده بن كعب ..... ٤٩٨
٣٤. عمر بن جناده ..... ٤٩٨
٣٥. سعد بن الحارث الانصاری ..... ٤٩٨
٣٦. ابوالحتوف بن الحارث ..... ٤٩٨
٣٧. سلمان بن مضارب ..... ٤٩٩
٣٨. سُویَّد بن عمرو (الختعمی) ..... ٤٩٩
٣٩. بسیر بن عمرو «الحضیرمی» ..... ٤٩٩
٤٠. عبدالله بن عروه (عزّه) ..... ٥٠٠
٤١. عبدالرحمن بن عروه (عزّه) ..... ٥٠٠
٤٢. عبدالله بن عمیرا کلبی ..... ٥٠٠
٤٣. ام وهب النمریه ..... ٥٠٠
٤٤. مسلم بن کثیر ..... ٥٠١
٤٥. رافع بن عبیدالله ..... ٥٠١
٤٦. النعمان بن عمرو ..... ٥٠١
٤٧. الجلاس (الحلاس) بن عمرو ..... ٥٠١
٤٨. یزید بن سیبط ..... ٥٠١
٤٩. عبدالله بن یزید ..... ٥٠١
٥٠. عبیدالله بن یزید ..... ٥٠١

۵۱. عامر بن مسلم «العبدی»..... ۵۰۲
۵۲. سالم..... ۵۰۲
۵۳. مسعود بن الحجاج..... ۵۰۲
۵۴. عبدالرحمن بن مسعود..... ۵۰۲
۵۵. عمار بن حسان..... ۵۰۲
۵۶. قاسط بن زهير..... ۵۰۲
۵۷. كردوس بن زهير..... ۵۰۲
۵۸. مقسط بن زهير..... ۵۰۲
۵۹. مجمع بن زياد (الجهني)..... ۵۰۳
۶۰. عباد بن مهاجر..... ۵۰۳
۶۱. عقبه بن الصلت..... ۵۰۳
۶۲. حزن بن يزيد الرياحي..... ۵۰۳
۶۳. الحجاج بن بدر..... ۵۰۳
۶۴. قعنب بن عمر..... ۵۰۳
۶۵. سعيد بن عبدالله (الحنفي)..... ۵۰۴
۶۶. سوار بن منعم..... ۵۰۴
۶۷. عمرو بن عبدالله (الجنوعي)..... ۵۰۴
۶۸. الموقّع بن نمامة..... ۵۰۵
۶۹. سعد بن الحارث..... ۵۰۵
۷۰. نصر بن ابى نيرز..... ۵۰۵
۷۱. الحارث بن نيهان..... ۵۰۵
۷۲. منجج بن سهم..... ۵۰۵
۷۳. قارب بن عبدالله..... ۵۰۵
۷۴. اسلم بن عمرو..... ۵۰۶
۷۵. سليمان بن مرزبن..... ۵۰۶
۷۶. سالم بن عمرو..... ۵۰۶
۷۷. جابر بن الحجاج..... ۵۰۶
۷۸. عمار بن سلامه «الهمداني»..... ۵۰۶
۷۹. نعيم بن العجلان «الانصاري»..... ۵۰۶
۸۰. حبله بن على «الشيبياني»..... ۵۰۷
۸۱. الجناب بن عامر «التيمي»..... ۵۰۷

۸۲. امیه بن سعد (الطائی) ..... ۵۰۷
۸۳. جنید بن حجرى (الکندی) ..... ۵۰۷
۸۴. یزید بن مغفل (المدحجی) ..... ۵۰۷
۸۵. عبدالله بن بشر (الخثعمی) ..... ۵۰۷
۸۶. زاهر بن عمرو ..... ۵۰۸
۸۷. الحارث بن امرء القیس ..... ۵۰۸
۸۸. عمر بن ضبیعه ..... ۵۰۸
۸۹. بکر بن حی ..... ۵۰۸
۹۰. عبدالاعلی بن یزید «اکلبی» ..... ۵۰۸
۹۱. عماره بن صلعب «الازدی» ..... ۵۰۸
۹۲. زهیر بن سلیم ..... ۵۰۸
۹۳. قاسم بن حبیب ..... ۵۰۸
۹۴. ضرغامه بن مالک ..... ۵۰۹
۹۵. کنانه بن عتیق ..... ۵۰۹
۹۶. سیف بن مالک ..... ۵۰۹
۹۷. ادهم بن امیه ..... ۵۰۹
۹۸. جوین بن مالک «التیمی» ..... ۵۰۹
۹۹. زیاد بن ابوعمره ..... ۵۱۰
۱۰۰. حبش بن قیس ..... ۵۱۰
- منابع و ماخذ ..... ۵۱۱
- نمایه موضوعی ..... ۵۱۹

## پیشگفتار

قیام و حرکت سیدالشهداء علیه السلام، دارای ویژگیها و خصوصیات یگانه‌ای است که رمز ماندگاری و اثرگذاری شگرف آن در طول تاریخ است. حرکت‌های مؤثر در جریان رشد و تعالی بشریت کم نبوده‌اند اما در هیچیک از آنها، تجمیع این تعداد و میزان از خصوصیات کمالی و تعالی را نمی‌بینیم. یکی از علل این که با وجود این همه توصیف و تحقیق و تحلیل که پیرامون قیام سیدالشهداء علیه السلام انجام شده است، هنوز حق مطلب ادا نشده و امکان فهم و ادراک مسائل مهم از این حرکت جوشان و درخشان وجود دارد، همین تجمیع ویژگیهای فراوان در آن است.

بنیاد و اساس فهم و تشریح ویژگیهای حرکت امام حسین علیه السلام، در گفتارها و رفتارها و منش آن بزرگوار، از زمان تصمیم به حرکت آگاهی‌بخش و ظلم‌ستیز خود، تا پایان واقعه عاشورا نهفته است. سیدالشهداء علیه السلام، در باب علل قیام و حرکت خود و مسؤولیتهایی که بر عهده کاروان کربلا قرار داشت و انگیزه و تبت و بزرگی و عظمت یارانش و پستی و فروتنی و حقارت جناح مقابل، بیانات و اشاراتی را در مناسبتها و منزل‌های مختلف دارند که امکان معرفت و شناسایی و فهم این حرکت جامع‌الاطراف و درخشان را فراهم می‌آورد.

کارکرد و نقش امر به معروف و نهی از منکر، اصلاح‌گری، روشنگری، بیدارگری و اثرگذاری این قیام، از جوانب و زوایای مختلف در بیانات امام حسین علیه السلام مطرح شده است. شناخت جامعه و مردم کوفه، بررسی بیعت مردم با یزید و چگونگی آن، جهت‌گیری حکومت اموی و کارگزاران آن، ماهیت دعوت حضرت و واکنش‌های شخصیتها و جریان‌ها و مردم نسبت به این دعوت، شناسایی چهره شخصیت‌های حاضر در دو جناح حق و باطل، ربط این حرکت و تعامل آن با عقبه ساخت اسلامی جامعه نبوی و تفاوت‌های آن با جامعه

اموی، همه در رفتار و گفتار آن حضرت مطرح شده است که ریشه و بنیاد شناخت نهضت حسینی هستند.

انبوه درسها و عبرتهای واقعه عاشورا، که در شناساندن وظایف و مسؤولیتهای مسلمانان و شیعیان در برهه‌ها و شرایط مختلف زمانی و مکانی، نقش یگانه‌ای دارند، این حادثه را به بزرگی تمام تاریخ ساخته است.

در این مجموعه، تلاش شده است تا برخی از ابعاد قیام عظیم عاشورا، با استناد و مبنا قرار دادن بیانات رهبر این قیام، بازشناسی و تشریح شود و گام مؤثری در شناخت زوایای نهضت حسینی و صحنه‌آفرینان این رویداد برجسته و ممتاز برداشته شود. در عین حال، با توجه به این که نهضت عاشورا، زیربنا و عامل و منشأ ایجاد پیروزی انقلاب اسلامی است، بطور طبیعی شناخت انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن، نیازمند شناخت انقلاب کربلاست. تأکیدهای حضرت امام خمینی (ره) و رهبر معظم انقلاب اسلامی به تأثیر شگرف و بنیادی نهضت عاشورا در انقلاب اسلامی و لزوم باز شناخت درسها و عبرتهای عاشورا در انقلاب اسلامی و طرح مباحثی چون «عوام و خواص»، «عبرتهای عاشورا» و نامگذاری سال ۱۳۸۱ به عنوان «سال عزت و افتخار حسینی»، مسؤولیت بیشتری را برای شناخت نهضت عاشورا و پیاده کردن درسهای این نهضت و پرهیز از آنچه عوامل بوجود آورنده تلخی‌های عاشورا شد، ایجاد می‌نماید. این مجموعه از این جهت نیز می‌تواند گام مؤثری باشد و ان شاء... که چنین گردد.

مؤسسه فرهنگی قدر ولایت